

Návrh tiskové zprávy

Ústav pro informace ve vzdělávání realizoval ve spolupráci se skupinou 6–061 Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy šetření **Monitoring institucionální výchovy**. Sběr dat proběhl v termínu od 31. 8. do 6. 9. 2009 a respondenty byli zástupci čtrnácti diagnostických ústavů v České Republice. Každý z nich měl podat informace o vzdělávacích potřebách pracovníků pomáhajících profesí v různých typech školských zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče ve své spádové oblasti. Dotazník za diagnostické ústavy vyplnilo všech 14 zástupců spádových oblastí, za dětské domovy 8 z nich, za dětské domovy se školou 10 těchto respondentů, za výchovné ústavy 6 a za střediska výchovné péče 11.

Kromě **počtu úvazků** té které pomáhající profese podali zástupci spádových oblastí u každého typu zařízení přibližnou informaci o tom, **jaké procento zástupců jednotlivých pomáhajících profesí je plně kvalifikovaných a jaký podíl z nekvalifikovaných si svou kvalifikaci doplňuje**. Byla sledována profese psychologa, psychiatra, učitele, speciálního pedagoga (a z toho etopeda), asistenta pedagoga, vychovatele, pediatra, zdravotní sestry, sociálního pracovníka a asistenta sociální péče; respondenti přidali ještě profesi terapeuta a nutričního terapeuta. Nejvíce zastoupenou profesí byli vychovatelé, dále asistenti pedagoga a poté učitelé. Naopak nejméně zastoupenou profesí byl pediatr a psychiatr. Podíl kvalifikovaných pracovníků ze všech zaměstnanců pomáhajících profesí jakož i podíl nekvalifikovaných pracovníků, kteří si doplňují své vzdělání, se pak mezi různými typy zařízení a různými profesemi liší.

Výzkum dále zjišťoval **účast v různých vzdělávacích aktivitách** a také **zájem o jednotlivé vzdělávací aktivity** v blízké budoucnosti. Respondenti měli za svou spádovou oblast u každého typu zařízení uvést, jaký přibližný podíl účastníků z řad zaměstnanců pomáhajících profesí se účastnil či účastní toho kterého kurzu dalšího vzdělávání a dále, o jaké kurzy by jednotlivé typy zařízení v dané spádové oblasti měly zájem. Celkově zejména krátkodobé psychoterapeutické kurzy či výcviky zaznamenaly nadprůměrnou účast jak v podílu spádových oblastí, ve kterých se jich někdo zúčastnil, tak i co do průměrného podílu účastníků na jednu spádovou oblast, kde daný kurz vykázali. Velký zájem o tyto kurzy a výcviky trvá. Naopak zahraniční stáže co do účasti stojí ve všech typech zařízení na spodní příčce žebříčku. Přesto je o ně poměrně velký zájem (tj. uvedla je jako žádané nadpoloviční většina spádových oblastí, a to u všech typů zařízení).

Výzkum také zjišťoval, **jakým způsobem jsou zaměstnanci pomáhajících profesí podporováni v dalším vzdělávání**. Ve všech typech zařízení ve všech spádových oblastech se významnému podílu zaměstnanců pomáhajících profesí poskytuje morální podpora. Časté je i zajištění přístupu k informačním zdrojům, který není poskytován jen ve třech diagnostických ústavech. Třetí nejčastější způsob podpory vzdělávání a rozvoje zaměstnanců pomáhajících profesí je poskytování studijního volna. Finanční podporu nabízí alespoň některé dětské domovy a výchovné ústavy ve všech spádových oblastech s těmito zařízeními. U ostatních typů zařízení tato forma podpory ve dvou až třech oblastech zcela chybí.

Porovnáme-li tyto výsledky s **pociťovanými problémy při zajišťování vzdělávacích aktivit**, pak je možné konstatovat, že nejvyšší podíl spádových oblastí se všemi druhy zařízení pociťuje alespoň do jisté míry problém finanční. Nezaznamenala jej jen střediska výchovné péče v jedné ze spádových oblastí, kde jsou zastoupeny, a to z důvodu, že zde pracovníci pomáhajících profesí nemají zájem o kurzy dalšího vzdělávání. Kromě finančního problému byly sledovány problémy s kvalitou a odpovídající úrovní kurzu, s problémem najít kurz odpovídající aktuální potřebě a zájmu, s patřičnou akreditací, se vzdáleností místa konání

od zařízení, s nevhodnou délkou kurzu, jiné organizační problémy (např. s denní dobou konání kurzu či se zajištěním náhrady mezi zaměstnanci) a jiné problémy, kde respondenti mohli uvést svou variantu odpovědi. V rámci středisek výchovné péče se sledované problémy celkově vyskytují ve spádových oblastech méně často než v ostatních typech zařízení. Naopak ve všech oblastech s dětskými domovy jsou v těchto zařízeních pocíťovány všechny v nabídce uvedené problémy (kromě jiných organizačních problémů, např. týkajících se denní doby konání kurzu či zajištění náhrady mezi zaměstnanci).

Respondenti také hodnotili **míru závažnosti (již zmíněných) problémů při zajišťování vzdělávacích aktivit**. Mezi oblastmi, které se s uvedenými nesnáze potýkají, byl jako nejzávažnější hodnocen problém „najít kurz za rozumnou cenu“. Jen ve výchovných ústavech byly jako ještě závažnější hodnoceny „jiné“ než v nabídce uvedené problémy, byly však pocíťovány pouze v polovině spádových oblastí. Kromě toho jsou celkově ve spádových oblastech dosti rozšířené a zároveň vnímané v průměru jako výraznější problémy s vyhledáním kurzu, který by odpovídal aktuální potřebě a zájmu, a se vzdáleností místa konání od zařízení.

Kromě dvou spádových oblastí se středisky výchovné péče pocíťují dále všechny spádové oblasti a ve všech zařízeních alespoň mírný nedostatek v oblasti **supervize**. Ta bývá přitom častěji poskytována pedagogickým pracovníkům než zástupcům ostatních pomáhajících profesí. Podobně jako při výběru kurzů dalšího vzdělávání i při zajišťování supervize je **nejvýrazněji ve všech typech zařízení pocíťován problém s nedostatkem financí**, poté se sehnáním kvalifikovaného pracovníka, který by ji poskytl, a nedostatek času. Nejméně uváděným problémem je pak nezájem zaměstnanců o tuto službu.

Zástupci spádových oblastí měli dále ohodnotit, **v jakém podílu zařízení jsou odborné schopnosti té které profesní skupiny v daném typu zařízení dostatečné** a uvést případný **důvod vykázaného deficitu**. Zástupci spádových oblastí hodnotili odborné schopnosti pracovníků pomáhajících profesí převážně jako dostatečné ve všech či většině zařízení daného typu, přesto však jisté rezervy zaznamenali. Ty jsou přitom nejčastěji způsobeny nedostatečnou praxí zaměstnanců, překážkami v dalším vzdělávání a nedostatečným zájmem odborníků o danou pracovní pozici. V šesti ze sedmi spádových oblastí s dětskými domovy, ve kterých je vnímán nějaký deficit, jej navíc zdůvodňují nedostatečným zájmem pracovníků pomáhajících profesí dále se vzdělávat. U ostatních typů zařízení je tento důvod již podstatně méně často uváděným a za diagnostické ústavy zcela chybí.